

VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIS TEISMAS

SPRENDIMAS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2023 m. sausio 26 d.
Vilnius

Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Rūtos Miliuvienės (kolegijos pirmininkė ir pranešėja), Henriko Sadausko ir Indrės Žvaigždinienės, dalyvaujant pareiškėjo atstovui advokatui Antanui Damuliui,

viešame teismo posėdyje žodinio proceso tvarka nuotoliniu būdu išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjo V V patikslintą skundą atsakovei Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, trečiajam suinteresuotam asmeniui AAS „BTA Baltic Insurance Company“ filialui Lietuvoje dėl sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Teismas

n u s t a t ė :

Pareiškėjas V V patikslintame skunde teismo prašo panaikinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2021 m. vasario 5 d. įsakymu Nr. V-230 „Dėl Komisijos sprendimui dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo priimti (toliau – ir Komisija) sudarymo, komisijos darbo reglamento ir darbuotojo mirties arba sveikatos ir darbingumo netekimo susiejimo su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams arba darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ sudarytos komisijos 2021 m. gegužės 27 d. posėdyje priimtą sprendimą, įformintą Komisijos 2021 m. birželio 11 d. tyrimo protokolu Nr. (1.1.63E)-GSP-13 (toliau – Sprendimas), kaip nepagrįstą ir neteisėtą; įpareigoti Komisiją iš naujo nagrinėti ir vertinti pareiškėjo prašymą dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo dėl sutuoktinės A V mirties; priteisti bylinėjimosi išlaidas.

Skunde paaiškina, kad atsakovei Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai (toliau – ir Ministerija, ir SAM) 2021 m. kovo 5 d. pateikė prašymą dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą dėl kompensacijų ir draudimo išmokų mokėjimo darbuotojams, teikiantiems sveikatos priežiūros paslaugas pacientams, sergantiems ypač pavojingomis užkrečiamosiomis ligomis, ar vykdančiams arba dalyvaujantiems vykdam epidemijų profilaktikos priemones ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų židiniuose (toliau – ir Prašymas).

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2021 m. vasario 5 d. įsakymu Nr. V-230 „Dėl Komisijos sprendimui dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo priimti sudarymo, komisijos darbo reglamento ir darbuotojo mirties arba sveikatos ir darbingumo netekimo susiejimo su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams

arba darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ sudaryta komisija. Komisija nutarė neskirti Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministerijos tvarkos aprašo (toliau – ir Kompensacijų skyrimo aprašas) 3 punkte nurodyto dydžio kompensacijos bei neskirti lėšų mirusiosios laidotuvių išlaidoms padengti.

Pareiškėjas nurodo, jog Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – NVSC) Tauragės departamentas Komisijai 2021 m. kovo 25 d. pateikė pažymą dėl darbuotojo mirties arba sveikatos ir darbingumo netekimo susiejimo su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams arba darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje Nr.(7-21 16.1.19 E)BSV (toliau – ir NVSC pažyma). Minėtoje NVSC pažymoje patvirtinta, kad A. V užsikrėtė ypač pavojinga užkrečiamąja liga vykdydama profesines funkcijas, kurias vykdant neišvengiamas (būtinasis) tiesioginis (nenuotolinis) kontaktas (toliau – kontaktas) su pavojinga užkrečiamąja liga sergančiais pacientais ir toks kontaktas buvo nustatytas – NVSC atsakymas TAIP.

Pareiškėjas atkreipia dėmesį, kad NVSC pažymoje taip pat patvirtinta, jog atliekant epidemiologinį atvejo tyrimą, nebuvo nustatyta, kad darbuotojas užsikrėtė bet kurioje kitoje ne su darbovieta susijusioje aplinkoje. Aptariamoje pažymoje paneigta, kad atliekant epidemiologinį atvejo tyrimą, nebuvo nustatyta, jog darbuotojas užsikrėtė nuo kartu su juo darbovietėje dirbančio asmens. Pažymoje nurodyta, kad požymiai, patvirtinantys, jog darbuotojo mirtis arba sveikatos ir darbingumo netekimas susiję su jo darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje darbovietėje, kurioje darbuotojas vykdė profesines funkcijas, buvo ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje.

NVSC pažymoje patvirtinta, kad darbuotojas tiesiogiai (ne nuotoliniu būdu) profesines funkcijas vykdė darbovietėje esančiame ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje, kad nuo 2020 m. spalio 26 d. iki 2020m. lapkričio 13 d. dirbo Ligoninės COVID-19 liga sergančiųjų skyriuje ir turėjo tiesioginį kontaktą su ligoniais. Šioje pažymoje įtvirtinta, kad darbuotojui ypač pavojinga užkrečiamoji liga buvo patvirtinta tuo laikotarpiu, kai darbovietėje buvo ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje. VšĮ Šilalės r. ligoninėje COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) protrūkis registruotas nuo 2020 m. spalio 31d. NVSC Tauragės departamento Šilalės skyrius, atlikdamas COVID-19 ligos atvejų tyrimus, fiksavo, kad Ligoninėje 2020 m. lapkričio mėn. susiformavo didžiausias židinyje Šilalės r. sav. – kasdien buvo patvirtinama 3–9 naujų COVID-19 ligos atvejų.

Pareiškėjas nurodo, kad NVSC pažymoje taip pat įtvirtinta, jog darbuotojas tiesiogiai (ne nuotoliniu būdu) vykdydamas profesines funkcijas ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje turėjo kontaktą su užsikrėtusiu asmeniu ir (ar) patyrė nuolatinę ir tiesioginę ekspoziciją su aerozoliais, ir (ar) turėjo sąlytį su kitais biologiniais pacientų, kuriems nustatyta ypač pavojinga užkrečiamoji liga, skysčiais, ir tokios darbuotojo darbo aplinkybės buvo nustatytos. Atliekant epidemiologinį atvejo tyrimą nebuvo nustatyta, kad darbuotojas užsikrėtė bet kurioje kitoje ne su darbovietėje esančiu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje susijusioje aplinkoje.

NVSC pažymoje taip pat nustatyta, kad darbovietėje esančiame pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje buvo užtikrintos visos infekcijų kontrolės laikymosi sąlygos.

VšĮ Šilalės rajono ligoninės (toliau – ir Ligoninė) 2021 m. balandžio 6 d. rašte Nr. SD-144 nurodoma, kad Ligoninės bendrosios terapijos skyriuje, kuriame A. V dirbo ūkio reikalų tvarkytoja, nuo 2020 m. lapkričio 3 d. buvo gydomi vien tik COVID-19 sergantys pacientai. Į pareiškėjo sutuoktinės pareigas įėjo nuolatinis bendravimas su COVID-19 liga sergančiais pacientais, ji neturėjo galimybės dirbti nuotoliniu būdu. A. V COVID-19 liga buvo diagnozuota 2020 m. lapkričio 13 d., 2020 m. lapkričio 25 d. – lapkričio 30 d. A. V buvo gydyta Šilalės rajono ligoninės COVID skyriuje, blogėjant būklei perkelta į Tauragės ligoninę. Skunde akcentuoja, kad Šilalės rajono ligoninėje 2020 m. lapkričio – 2021 m. sausio mėn. COVID-19 liga sirgo 68 įstaigos darbuotojai.

Ligoninė 2021 m. gegužės 25 d. raštu Nr. SD-192 informavo Komisiją, kad A. V iki susirgimo COVID-19 liga vykdė visas ūkio reikalų tvarkytojos funkcijas, tik nuo 2021 m. lapkričio 3 d. dirbo ne Bendrosios terapijos skyriuje, o COVID-19 ligų skyriuje. Viena iš pagrindinių jos atliekamų

funkcijų – darbas su infekuotų pacientų skalbiniais, tuo metu A. V kontaktavo su COVID-19 liga sergančiais pacientais.

Pareiškėjas akcentuoja, kad nors Komisija pripažįsta, jog A. V mirtis priežastis – COVID-19 liga, o darbo vieta buvo ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje, tačiau priima nepagrįstą ir neteisėtą Sprendimą. Skunde pareiškėjas nurodo, jog akivaizdu, kad nesivadovavo imperatyvios teisės normomis ir peržengdama savo įgaliojimo ribas, priėmė neteisėtą ir nepagrįstą Sprendimą.

Komisija, pareiškėjo manymu, padarė klaidinančias išvadas, neatžvelgdama į pateiktą ir turimą bylos medžiagą. NVSC pažymoje konstatuojamos visų SAM aprašo 5 punkto papunkčiuose išvardytų požymių buvimas atsakant į visus klausimus TAIP. Vien dėl šios priežasties, jo nuomone, kompensacija turėjo būti skiriama.

Pareiškėjas nurodo, jog NVSC pažymoje pateikta aiški ir nepaneigta išvada, kad Ligoninėje esančiame pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje jo sutuoktinė, tiesiogiai vykdydama profesines funkcijas, nuo kolegų ir sergančių pacientų galėjo užsikrėsti COVID-19 liga. Nepaisant to, Komisija atmets jo prašymą, Sprendime nustato naują reikalavimą – didelės rizikos kontaktą. Aprašo 5.4. punkte nėra nustatytas reikalavimas, kad darbuotojas turėtų didelės rizikos kontaktą, kuriuo pasiremdama, Komisija priima Sprendimą neskirti kompensacijos.

Remdamasis NVSC pažyma, pareiškėjas akcentuoja, kad jo sutuoktinė turėjo kontaktą ne tik su užsikrėtusiu asmeniu, bet ir su užsikrėtusių asmenų skysčiais. Pasak jo, tai atitinka net du iš trijų aprašo 5.4. punkto išvardytų sąlygų, o būtina išpildyti nors vieną sąlygą iš trijų. Pareiškėjas mano, kad buvo visos trys sąlygos.

Pareiškėjas nurodo, jog Komisijos argumentacija, kad esant mažai užsikrėtimo rizikai kompensacija neskiriama, nieko nepagrįsta. Jo manymu, Komisija taip pat nesivadovavo ir nesirėmė savo pateikta medžiaga, t. y. Technine ataskaita.

Skunde pareiškėjas akcentuoja, kad priešingai, nei teigia Komisija, užkrečiamosios ligos židinyje dirbanti A. V turėjo didelę riziką užsikrėsti, nes buvo artimame kontakte su COVID-19 sergančiais asmenimis, priklausė didelei rizikai užsikrėsti dėl to, kad ji daugiau kaip 15 minučių buvo uždaroje aplinkoje kartu su COVID-19 sergančiu asmeniu, nes turėjo pakeisti patalynę, paimti skalbinius, taip pat fiziškai kontaktavo ir mažesniu nei dviejų metrų atstumu su pacientais, kadangi toks buvo jos darbo pobūdis. Pareiškėjui akivaizdu, kad jo sutuoktinei buvo didelė rizika užsikrėsti COVID-19 infekcija, priešingai nei teigia Komisija.

Skunde pareiškėjas nurodo, kad jo sutuoktinė taip pat patyrė nuolatinę ir tiesioginę ekspoziciją su aerozoliais. Techninėje ataskaitoje pateikiama išvada, kad neseniai griežtai kontroliuojamomis sąlygomis atlikti eksperimentiniai tyrimai atskleidė, kad nusėdę ant įvairių paviršių ir pasklidę ore aerozolio forma, SARS-CoV-2 virusai tam tikrą laiką išlieka gyvybingi. Atsižvelgdamas į mokslininkų pateiktas išvadas, pareiškėjas mano, jog Ligoninės palatose virusai buvo nusėdę ant įvairių paviršių ir pasklidę ore aerozolio forma, todėl A. V patyrė nuolatinę ir tiesioginę ekspoziciją su aerozoliais.

Teismo posėdyje pareiškėjo atstovas prašė patenkinti skundą visiškai.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija su skundu bei jame dėstomais motyvais nesutinka.

Atsiliepime nurodo, jog Ministerijoje 2021 m. kovo 5 d. gautas V. V Prašymas dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo dėl sutuoktinės mirties. Prašyme nurodyta, kad A V (gimusi), dirbdama VšĮ Šilalės rajono ligoninėje užsikrėtė COVID-19 liga, nuo kurios mirė 2020 m. gruodžio 12 d.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2021 m. vasario 5 d. įsakymu Nr. V-230 „Dėl Komisijos sprendimui dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo priimti sudarymo, Komisijos darbo reglamento ir Darbuotojo mirties arba sveikatos ir darbingumo netekimo susiejimo su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams arba darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinta komisija 2021 m. gegužės 27 d. sprendimu Nr. (1.1.63e)-GSP-13 netenkino

pareiškėjo pateikto Prašymo, informavo pareiškėją, kad A. V mirties priežastis buvo COVID-19 liga, tačiau iš Komisijos surinktų dokumentų ir informacijos nepakako pagrindo konstatuoti, kad mirtis susijusi su jos darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergančiam pacientui ar darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje, tuo pagrindu nuspręsta neskirti Kompensacijų skyrimo aprašo 3 punkte nurodyto dydžio kompensacijos bei neskirti lėšų mirusiosios laidotuvių išlaidoms padengti.

Ar darbuotojo mirtis yra susijusi su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams ar darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje, vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatytais požymiais ir tvarka nustato ir tai patvirtinančią pažymą išduoda Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos.

Darbuotojo mirties arba sveikatos ir darbingumo netekimo susiejimo su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams arba darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje nustatymo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2021 m. vasario 5 d. įsakymu Nr. V-230 „Dėl Komisijos sprendimui dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo priimti sudarymo, Komisijos darbo reglamento ir Darbuotojo mirties arba sveikatos ir darbingumo netekimo susiejimo su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams arba darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – ir Mirties susiejimo su darbu aprašas).

Atsakovė nurodo, jog Komisija, gavusi pareiškėjo prašymą, tyrė, ar A. V tiesioginė mirties priežastis jai patvirtinta COVID-19 liga ir ar apsikrėtimas susijęs su bent viena iš šių aplinkybių: su sveikatos priežiūros paslaugų teikimu COVID-19 liga sergančiam pacientui ar su darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje.

Išnagrinėjus su Prašymu pateiktą informaciją, remiantis VšĮ Tauragės ligoninės 2021 m. kovo 24 d. raštu Nr. (1.13)4-180 bei Higienos instituto 2021 m. kovo 9 d. raštu Nr. 01AD-5 „Dėl informacijos pateikimo“ bei A. Vs medicininio mirties liudijimu Nr. 20-57658165 nustatyta, kad pagrindinė mirties priežastis buvo tiesiogiai įtakota COVID-19 ligos.

Komisijai 2021 m. kovo 24 d. buvo pateikta NVSC pažyma Nr. (7-21 16.1.19E) BSV-7110 kurioje nurodyta, jog atliekant COVID-19 ligos atvejo epidemiologinį tyrimą nustatyta, kad VšĮ Šilalės r. ligoninės (toliau – Ligoninė) ūkio reikalų tvarkytoja A. V nuo 2020 m. spalio 26 d. iki 2020 m. lapkričio 13 d. dirbo Ligoninėje ir turėjo tiesioginį kontaktą su COVID-19 liga sergančiais pacientais, vykdė aptarnaujančio personalo funkcijas – dalino maistą, keitė patalynę ir pan. Nuo 2020 m. lapkričio 1 d. iki 2020 m. lapkričio 14 d. Ligoninėje COVID-19 liga diagnozuota 52 pacientams ir 30 darbuotojų. Epidemiologinio tyrimo metu (2020 m. lapkričio 14 d.) A. V teigė, kad naudojo asmens apsaugos priemones, bet turėjo ilgesnį nei 15 min. kontaktą su sergančiais pacientais. 2020 m. lapkričio 14 d. atliekant epidemiologinį tyrimą, A. V teigė, kad didelės rizikos sąlytį su sergančiais COVID-19 liga turėjo tik darbe, t. y. Ligoninėje. Jokių kitų kontaktų nenurodė, išskyrus kartu gyvenantį sutuoktinį.

Atsiliepime nurodyta, jog atliekant epidemiologinį tyrimą nustatyta, nors Ligoninėje darbuotojai naudojo tinkamas asmens apsaugos priemones, A. V galimai galėjo užsikrėsti COVID-19 virusu, nes susirgimai šia liga (koronaviruso infekcija) tiek medicinos personalui, tiek Ligoninės pacientams fiksuoti kasdien: 2020 m. lapkričio 12 d. (susirgo 2 medicinos darbuotojai ir 1 slaugos skyriaus pacientas), 2020 m. lapkričio 11 d. (susirgo 3 medicinos darbuotojai ir 6 slaugos skyriaus pacientai), 2020 m. lapkričio 10 d. (3 medicinos darbuotojai). Ligoninės židinyje 2020 m. lapkričio 14 d. registruoti 82 sergantys: 52 ligoniai ir 30 darbuotojų. Atliekant epidemiologinį tyrimą, Ligoninės ūkio reikalų tvarkytoja A. V nurodė, kad nuo 2020 m. spalio 26 d. iki 2020 m. lapkričio 13 d. dirbo Ligoninės COVID-19 liga sergančiųjų skyriuje ir turėjo tiesioginį kontaktą su ligoniais.

NVSC parengė Valstybinei ligonių kasai prie Sveikatos apsaugos ministerijos 2020 m. lapkričio 18 d. raštą Nr. (7 16.1.17 E)2-102779 „Dėl COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) protrūkio

nustatymo asmens sveikatos priežiūros įstaigose“, kuriame nurodė, kad VšĮ Šilalės r. ligoninėje COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) protrūkis registruotas nuo 2020 m. spalio 31 d. NVSC Tauragės departamento Šilalės skyrius, atlikdamas COVID-19 ligos atvejų tyrimus, fiksavo, kad 2020 m. lapkričio mėn. Ligoninėje susiformavo didžiausias židinyš Šilalės r. sav. – kasdien buvo patvirtinama 3–9 naujų COVID-19 ligos atvejų. Atsakovės nuomone, tikėtina, kad A. V. tiesiogiai vykdydama profesines funkcijas ligos židinyje, Ligoninėje nuo kolegų ir sergančių pacientų galėjo užsikrėsti COVID-19 liga. Atlikdama aptarnaujančio personalo funkcijas, turėjo tiesioginį kontaktą su pacientais, kuriems nustatyta ypač pavojinga užkrečiamoji liga, bei jų biologiniais skysčiais.

Komisija buvo informuota, kad pagal Ligoninės direktoriaus 2020 m. rugpjūčio 14 d. įsakymą Nr.V-55 „Dėl viešosios įstaigos Šilalės ligoninės skyrių ir kabinetų infekcijų kontrolės procedūrų sąrašo patvirtinimo“, infekcijų kontrolės laikymosi sąlygos buvo užtikrinamos.

VšĮ Šilalės rajono ligoninė 2021 m. balandžio 6 d. raštu Nr. SD-144 informavo, kad šios ligoninės bendrosios terapijos skyriuje, kuriame A. V. dirbo ūkio reikalų tvarkytoja, nuo 2020 m. lapkričio 3 d. buvo gydomi vien tik COVID-19 sergantys pacientai. Į jos pareigas įėjo nuolatinis bendravimas su šia liga sergančiais pacientais (ligonių drabužių, patalynės keitimas, maisto išdalinimas pacientams, lovų dezinfekcija, aplinkos, daiktų dezinfekcija).

VšĮ Šilalės rajono ligoninė 2021 m. gegužės 25 d. papildomu raštu Nr. SD-192 informavo, kad dirbant su COVID-19 liga sergančiais pacientais, visi darbuotojai, tame tarpe ir A. V., naudojo IV lygio asmenines apsaugos priemones: neperšlampamą chalata arba kombinezoną, antbačius, FFP2 respiratorių, apsauginius akinius, galvos apdangalą, pirštines.

2020 m. balandžio 3 d. vykusių mokymų metu ligoninės darbuotojai, tame tarpe ir Bendrosios terapijos skyriaus ūkio reikalų tvarkytoja A. V., buvo apmokyti, kaip taisyklingai dėvėti asmenines apsaugos priemones, saugiai nusivilkti ir pan.

A. V. iki susirgimo COVID-19 liga vykdė visas savo, kaip ūkio reikalų tvarkytojos, funkcijas, tik nuo 2020 m. lapkričio 3 d. dirbo ne Bendrosios terapijos skyriuje, o COVID-19 ligų skyriuje. Viena iš pagrindinių jos darbo funkcijų – darbas su infekuotų pacientų skalbiniais, kurios atlikimo metu A. V. kontaktavo su šia liga sergančiais pacientais.

Komisija vertino A. V. veiklos atitikį Mirties susijimo su darbu aprašo 4.1 papunkčiui.

Vadovaujantis šio Komisijos tyrimo protokolo 16.4, 17 ir 18 punktuose nurodyta informacija, Komisija nusprendė, kad pareiškėjo sutuoktinė pagal savo vykdomų funkcijų pobūdį, nors ir galėjo turėti kontaktus su sergančiais COVID-19 liga asmenimis, tačiau neteikė tiesioginių asmens sveikatos priežiūros paslaugų tokiems pacientams, todėl negalėjo turėti didelės rizikos kontaktų su COVID-19 liga sergančiais pacientais pagal Mirties susiejimo su darbu aprašo 4.1 papunktį.

Atsiliepime nurodyta, jog Ligoninė patvirtino, kad darbuotoja naudojo IV lygio asmenines apsaugos priemones, dalyvavo mokymuose, kuriuose darbuotojai buvo apmokomi, kaip dėvėti šias priemones. Iš Ligoninės rašte pateiktos informacijos, pasak Ministerijos, galima spręsti, kad darbuotoja atliko mažiau pareigų, nei numatyta pareigybės aprašyme. Aptariamame Rašte neakcentuoja darbuotojos kontaktavimo su COVID-19 sergančiais pacientais. A. V. profesinės veiklos funkcijos buvo susijusios su ūkio reikalų tvarkymu. Komisija nustatė, kad nors pareiškėjo sutuoktinė dirbo COVID-19 skyriuje, jos kontaktas su šia liga sergančiais pacientais yra kitokio pobūdžio, tiesiogiai nesusijęs su kontaktinių paslaugų teikimu.

Komisija atkreipia dėmesį, kad Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos (toliau – ir VSDFV) Šilalės skyriaus informacijoje nurodyta, kad „Trumpas aplinkybių aprašymas, įrodantis susirgimo priežastinį ryšį su pareigų vykdymu: Turėjo kontaktą su sergančiais kolegomis medikais.“ Komisija nusprendė, kad nepakanka pagrįstų duomenų, leidžiančių Komisijai vienareikšmiškai konstatuoti NVSC pažymos 3.1 papunktyje nurodyto požymio teisingumą ir teigti, kad A. V. užsikrėtimas COVID-19 liga įvyko jai tiesioginio kontakto būdu teikiant asmens sveikatos priežiūros paslaugas (vykdant profesinės veiklos funkcijas) COVID-19 liga sergančiam pacientui.

Vadovaujantis Komisijos tyrimo protokolo 16.8 ir 18 punktuose nurodyta informacija, A. V, vykdydama savo tiesiogines funkcijas, galėjo turėti kontaktus su COVID-19 liga sirgusiais pacientais.

Komisija padarė prielaidą, kad vadovaujantis šio tyrimo protokolo 17 ir 18 punktuose nurodyta informacija, A. V atliekamų darbų pobūdis lemia tai, kad užsikrėtimo ypač pavojinga užkrečiamąja liga net ir dirbant židinyje, rizika yra minimali, jei naudojamosi atitinkamo lygmens asmeninės apsaugos priemonėmis. Komisijos tyrimo protokolo 16.8 papunktyje nurodyta, kad Ligoninėje infekcijų kontrolės priemonės buvo užtikrintos.

Atsižvelgiant į tai, nors pareiškėjo sutuoktinė ir dirbo ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje, tačiau NVSC pažymos 4.4 papunktyje nėra pagrįstų įrodymų, kad turėjo didelės rizikos kontaktą su ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje gydomu COVID-19 liga sergančiu pacientu ar patyrė nuolatinę ir tiesioginę ekspoziciją su aerozoliais, ir (ar) turėjo sąlytį su kitais biologiniais pacientų, kuriems nustatyta ypač pavojinga užkrečiamoji liga, skysčiais. Komisija nurodo, jog abejotina, ar būtų išpildyta Mirties susiejimo su darbu aprašo 5.4 papunktyje nurodyta būtina sąlyga, kad darbuotojas tiesiogiai (ne nuotoliniu būdu) vykdydamas profesines funkcijas ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje turėjo kontaktą su užsikrėtusiu asmeniu ir toks kontaktas buvo didelės rizikos kontaktu ir (ar) patyrė nuolatinę ir tiesioginę ekspoziciją su aerozoliais, ir (ar) turėjo sąlytį su kitais biologiniais pacientų, kuriems nustatyta ypač pavojinga užkrečiamoji liga, skysčiais, ir tokios didelės rizikos kontakto darbuotojo darbo aplinkybės buvo nustatytos. Kitų Aprašo 12 punkte nurodytų aplinkybių, kada atsisakoma mokėti kompensaciją, Komisija nenustatė.

Su skundo argumentu, kad „NVSC pažymoje yra konstatuojamos visų Mirties susiejimo su darbu 5 punkto papunkčiuose išvardytų požymių buvimas atsakant į visus klausimus TAIP. Vien dėl šios priežasties kompensacija turėjo būti skiriama“ Ministerija nesutinka. Atsiliepime nurodo, jog tokios nuostatos nei Kompensacijų skyrimo apraše nei kituose teisės aktuose nėra, vertinama visuma gautų dokumentų ir nėra nustatyta kurie dokumentai turi didesnę įrodomąją galią Komisijai. Komisija, vadovaudamasi Komisijos tyrimo protokolo 17 ir 18 punktuose nurodyta informacija konstatavo, kad

A. V atliekamų darbų pobūdis lemia tai, kad užsikrėtimo ypač pavojinga užkrečiamąja liga net ir dirbant židinyje rizika yra minimali, jei naudojamosi atitinkamo lygmens asmeninės apsaugos priemonėmis. Komisijos tyrimo protokolo 16.8 papunktyje nurodyta, kad Ligoninėje infekcijų kontrolės priemonės buvo užtikrintos.

Skunde nurodyta, kad „Komisija remiasi savo nuomone ir susikuria papildomus reikalavimus, kad NVSC pažymos 4.4 papunktyje nėra pagrįstų įrodymų, kad A V turėjo didelės rizikos kontaktą su ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje gydomu COVID-19 liga sergančiu pacientu ar patyrė nuolatinę ir tiesioginę ekspoziciją su aerozoliais, ir (ar) turėjo sąlytį su kitais biologiniais pacientų, kuriems nustatyta ypač pavojinga užkrečiamoji liga, skysčiais.“ Ministerija akcentuoja, jog atmetini nurodyti teiginiai, Komisija naujų reikalavimų nesukūrė ir nuostatų neaiškina kitaip nei jos įtvirtintos Kompensacijų skyrimo apraše. Komisija vertino visus pateiktus dokumentus ir būtent iš visumos dokumentų nustatė, kad NVSC pažymos 4.4 papunktyje nėra pagrįstų įrodymų, kad A V turėjo didelės rizikos kontaktą su ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje gydomu COVID-19 liga sergančiu pacientu ar patyrė nuolatinę ir tiesioginę ekspoziciją su aerozoliais, ir (ar) turėjo sąlytį su kitais biologiniais pacientų, kuriems nustatyta ypač pavojinga užkrečiamoji liga, skysčiais. Tokiu atveju neišpildyta Mirties susiejimo su darbu aprašo 5.4 papunktyje nurodyta būtina sąlyga, kad darbuotojas tiesiogiai (ne nuotoliniu būdu) vykdydamas profesines funkcijas ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje turėjo kontaktą su užsikrėtusiu asmeniu ir toks kontaktas buvo didelės rizikos kontaktu ir (ar) patyrė nuolatinę ir tiesioginę ekspoziciją su aerozoliais, ir (ar) turėjo sąlytį su kitais biologiniais pacientų, kuriems nustatyta ypač pavojinga užkrečiamoji liga, skysčiais, ir tokios didelės rizikos kontakto darbuotojo darbo aplinkybės buvo nustatytos.

Atsakovė atkreipia dėmesį, jog VSDFV Šilalės skyriaus informacijoje nurodyta, kad „Trumpas aplinkybių aprašymas, įrodantis susirgimo priežastinį ryšį su pareigų vykdymu: Turėjo kontaktą su

sergančiais kolegomis medikais.“ Vadovaujantis Mirties susiejimo su darbu aprašo 4.3 papunkčiu kompensacija pagal Mirties susiejimo su darbu aprašo 7 punktą neskiriama, jei surinktų įrodymų visuma leidžia manyti, kad tikėtina, jog darbuotojas ypač pavojinga užkrečiamąja liga užsikrėtė nuo bendradarbio. Nėra neginčijamų įrodymų, kad darbuotojas užsikrėtė tiesiogiai (ne nuotoliniu būdu) vykdydamas profesines funkcijas, ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje turėjo kontaktą su užsikrėtusiu asmeniu (kuriam kontakto metu jau buvo patvirtinta ypač pavojinga užkrečiamoji liga) ir toks kontaktas buvo didelės rizikos kontaktu ir (ar) patyrė nuolatinę ir tiesioginę ekspoziciją su aerozoliais, ir (ar) turėjo sąlytį su kitais biologiniais pacientų, kuriems nustatyta ypač pavojinga užkrečiamoji liga, skysčiais, ir tokios didelės rizikos kontakto darbuotojo darbo aplinkybės buvo nustatytos.

Atsiliepime Ministerija pažymi, kad nėra ginčo, ar asmuo turėjo sąlytį, vertinama, ar kontaktas buvo didelės rizikos ir (ar) patyrė nuolatinę ir tiesioginę ekspoziciją su aerozoliais, ir (ar) turėjo sąlytį su kitais biologiniais pacientų, kuriems nustatyta ypač pavojinga užkrečiamoji liga, skysčiais, ir tokios didelės rizikos kontakto darbuotojo darbo aplinkybės buvo nustatytos.

Ministerija nesutinka su skundo argumentu, kad „A V taip pat patyrė nuolatinę ir tiesioginę ekspoziciją su aerozoliais“, nes iš pateiktos medžiagos nustatyta, kad Ligoninė patvirtino, jog darbuotoja naudojo IV lygio asmenines apsaugos priemones, dalyvavo mokymuose, kuriuose darbuotojai buvo apmokomi, kaip dėvėti šias priemones. Iš Ligoninės rašte pateiktos informacijos galima spręsti, kad darbuotoja atliko mažiau pareigų, nei numatyta pareigybės aprašyme. Ligoninė rašte neakcentuoja darbuotojos kontaktavimo su COVID-19 sergančiais pacientais. Komisija nustatė, kad nors A. V dirbo COVID-19 skyriuje, jos kontaktas su šia liga sergančiais pacientais yra kitokio pobūdžio, tiesiogiai nesusijęs su kontaktinių paslaugų teikimu.

Atsakovė prašo skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Teismas

k o n s t a t u o j a:

Byloje ginčas kilo dėl Komisijos sprendimui dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo priimti 2021 m. gegužės 27 d. posėdyje priimto sprendimo, įforminto 2021 m. birželio 11 d. tyrimo protokolu Nr. (1.1.63E)-GSP-13, teisėtumo ir pagrįstumo.

Nustatyta, kad pareiškėjo sutuoktinė A. V dirbo VšĮ Šilalės rajono ligoninės bendrosios terapijos skyriuje ūkio reikalų tvarkytoja. 2020 m. lapkričio 13 d. nustatyta koronaviruso (COVID-19) infekcija, o dėl sukeltų komplikacijų 2020 m. gruodžio 12 d. ji mirė.

Ministerijoje gautas 2021 m. kovo 5 d. buvo gautas V V 2021 m. kovo 4 d. prašymas dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo, kuriame nurodoma, kad A. V, dirbdama VšĮ Šilalės rajono ligoninėje, užsikrėtė COVID-19 liga, nuo kurios mirė 2021 m. gruodžio 12 d. Prašyme reikalaujama išmokėti Kompensacijų ir draudimo išmokų mokėjimo darbuotojams, teikiantiems sveikatos priežiūros paslaugas pacientams, sergantiems ypač pavojingomis užkrečiamosiomis ligomis, ar vykdančiams arba dalyvaujantiems vykdanč epidemijų profilaktikos priemones ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų židiniuose, tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 446 „Dėl Kompensacijų ir draudimo išmokų mokėjimo darbuotojams, teikiantiems sveikatos priežiūros paslaugas pacientams, sergantiems ypač pavojingomis užkrečiamosiomis ligomis, ar vykdančiams arba dalyvaujantiems vykdanč epidemijų profilaktikos priemones ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų židiniuose, tvarkos aprašo patvirtinimo“, (toliau ir – Kompensacijų skyrimo aprašas) nustatyto dydžio kompensaciją dėl pareiškėjo sutuoktinės mirties.

Komisija, nagrinėdama pareiškėjos prašymą, kreipėsi į valstybės įstaigas ir institucijas dėl informacijos gavimo: į Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos

Tauragės departamentą (du kartus), į Higienos institutą, į VšĮ Šilalės rajono ligoninę (du kartus), į VšĮ Tauragės ligoninę, į Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Šilalės skyrių,

Komisija turėjo atsakyti į šiuos klausimus: 1) Ar A Vs tiesioginė mirties priežastis yra jai patvirtinta COVID-19 liga?; 2) Ar A Vs apsikrėtimas COVID-19 liga yra susijęs su bent viena iš šių nurodytų aplinkybių: 1. su sveikatos priežiūros paslaugų teikimu COVID-19 liga sergančiam pacientui; 2. su darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos (COVID-19 ligos) židinyje.

Higienos instituto 2021 m. kovo 9 d. rašte Nr. 01AD-5 „Dėl informacijos pateikimo“ nurodyta, kad A. Vs medicininis mirties liudijimas Nr. 20-57658165 patvirtina, kad A. Vs pagrindinė mirties priežastis buvo tiesiogiai įtakota COVID-19 ligos (COVID-19 ligos virusas nustatytas (Kodas U U07.1)).

VšĮ Tauragės ligoninės 2021 m. kovo 24 d. rašte Nr. (1.13)4-180 nurodyta, kad A. V nustatyta COVID-19 liga buvo esminė priežastis, sąlygojusi jos mirtį.

NVSC pateikė 2021 m. kovo 24 d. pažymą Nr. (7-21 16.1.19 E) BSV-7110 (toliau – ir NVSC pažyma), kurioje nurodyta, jog A. V nuo 2020 m. spalio 26 d. iki 2020 lapkričio 13 d. dirbo VšĮ Šilalės rajono ligoninėje -pareigose. VšĮ Šilalės rajono ligoninėje 2020 m. spalio 31 d. registruotas COVID-19 ligos protrūkis, nuo 2020 m. lapkričio 1 d. iki 2020 m. lapkričio 14 d. ši liga diagnozuota 57 pacientams ir 30 darbuotojų. 2020 m. lapkričio 14 d. atliktas epidemiologinis tyrimas, kurio metu A. V teigė, kad didelės rizikos sąlytį su sergančiais COVID-19 liga turėjo tik darbe, jokių kitų kontaktų nenurodė. Atliekant epidemiologinį tyrimą taip pat nustatyta, kad, nors VšĮ Šilalės rajono ligoninės darbuotojai naudojo tinkamas asmens apsaugos priemonės, A. V galimai galėjo užsikrėsti COVID-19 virusu, nes susirgimai aptariam liga tiek medicinos personalui, tiek VšĮ Šilalės rajono ligoninės pacientams fiksuoti kasdien. NVSC, atlikdamas COVID-19 ligos atvejų tyrimus, fiksavo, kad VšĮ Šilalės rajono ligoninėje susiformavo didžiausias židinys Šilalės rajono savivaldybėje – kasdien buvo patvirtinama 3–9 naujų COVID-19 ligos atvejų. Pažymėtina, kad A. V, tiesiogiai vykdydama profesines funkcijas ligos židinyje, VšĮ Šilalės rajono ligoninėje nuo kolegų ir sergančių pacientų galėjo užsikrėsti COVID-19 liga. A. V, atlikdama aptarnaujančio personalo funkcijas, turėjo tiesioginį kontaktą su pacientais, kuriems nustatyta ypač pavojinga užkrečiamoji liga, bei jų biologiniais skysčiais. Pagal VšĮ Šilalės rajono ligoninės direktoriaus 2020 m. rugpjūčio 14 d. įsakymą Nr. V-55 „Dėl viešosios įstaigos Šilalės ligoninės skyrių ir kabinetų infekcijų kontrolės procedūrų sąrašo patvirtinimo“, infekcijų kontrolės laikymosi sąlygos buvo užtikrinamos.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2021 m. vasario 5 d. įsakymu Nr. V-230 „Dėl Komisijos sprendimui dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo priimti sudarymo, Komisijos darbo reglamento ir Darbuotojo mirties arba sveikatos ir darbingumo netekimo susiejimo su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams arba darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinta komisija 2021 m. birželio 1 d. tyrimo protokolu Nr. (1.1.63E)-GSP-13 netenkino pateikto prašymo. Taip pat pareiškėjas buvo informuotas, kad A. Vs mirties priežastis buvo COVID-19 liga, tačiau iš Komisijos surinktų dokumentų ir informacijos neturint pagrindo konstatuoti, kad A. Vs mirtis susijusi su jos darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergančiam pacientui ar darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje, neskirti Kompensacijų skyrimo aprašo 3 punkte nurodyto dydžio kompensacijos bei neskirti lėšų mirusiosios laidotuvių išlaidoms padengti.

Pareiškėjas su tokiu Sprendimu nesutinka, prašo teismo jį panaikinti.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymas (akto redakcija, galiojusi nuo 2020 m. balandžio 10 d. iki 2021 m. kovo 25 d.) (toliau – ir Įstatymas), Kompensacijų ir draudimo išmokų mokėjimo darbuotojams, teikiantiems sveikatos priežiūros paslaugas pacientams, sergantiems ypač pavojingomis užkrečiamosiomis ligomis, ar vykdančiams arba dalyvaujantiems vykdam epidemijų profilaktikos priemonės ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų židiniuose, tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos

Respublikos Vyriausybės 2020 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 446 „Dėl Kompensacijų ir draudimo išmokų mokėjimo darbuotojams, teikiantiems sveikatos priežiūros paslaugas pacientams, sergantiems ypač pavojingomis užkrečiamosiomis ligomis, ar vykdančioms arba dalyvaujantiems vykdan epidemijų profilaktikos priemones ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų židiniuose, tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Kompensacijų mokėjimo aprašas), Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2021 m. vasario 5 d. įsakymas Nr. V-230 „Dėl Komisijos sprendimui dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo priimti sudarymo, Komisijos darbo reglamento ir Darbuotojo mirties arba sveikatos ir darbingumo netekimo susiejimo su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams arba darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (TAR, 2021-02-08, Nr. 2021-02433) (toliau – ir Mirties susiejimo su darbu aprašas) (ginčui aktuali redakcija, galiojusi nuo 2021 m. vasario 9 d. iki 2021 m. kovo 10 d.).

Įstatymo 33 straipsnio 1 dalyje nurodoma, kad darbuotojui mirus nuo ypač pavojingos užkrečiamosios ligos, kai apsikrėtimas susijęs su sveikatos priežiūros paslaugų teikimu ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergančiam pacientui ar darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje, mirusiojo sutuoktiniui, nepilnamečiams vaikams ir įvairiems, kol jiems sukaks 16 metų, taip pat vaikams (įvairiems), besimokantiems nustatyta tvarka įregistruotų mokymo įstaigų dieniniuose skyriuose, kol jiems sukaks 24 metai, mirusiojo vaikams, gimusiems po jo mirties, tėvui (motinai) bei nedarbingiems asmenims, kurie buvo mirusiojo išlaikomi arba jo mirties dieną turėjo teisę gauti jo išlaikymą, mokama Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyto dydžio kompensacija. Mirusysis laidojamas valstybės lėšomis. Įstatymo 33 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad kompensacijos mokamos tik Įstatymo 32 straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais. Kompensacijos mokamos iš valstybės biudžeto.

Įstatymo 32 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog darbuotojai tam laikui, kai teikia sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojingomis užkrečiamosiomis ligomis sergantiems pacientams ar vykdo arba dalyvauja vykdan epidemijų profilaktikos priemones ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų židiniuose, yra draudžiami darbingumo netekimo atvejais valstybės biudžeto lėšomis suma, lygia jų paskutinių 3 mėnesių darbo užmokesčio vidurkiui, padaugintam iš 12, bet ne mažesne kaip 24 Vyriausybės nustatytos minimaliosios mėnesinės algos dydžių ir ne didesne kaip 48 Vyriausybės nustatytos minimaliosios mėnesinės algos dydžių. To paties straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad pripažinimo draudžiamaisiais įvykiais atvejais, draudimo išmokų dydžius, atsižvelgiant į sveikatos ir darbingumo netekimo laipsnį, ir išmokėjimo tvarką nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija. Šis draudimas mokamas tik tais atvejais, kai darbuotojų sveikatos ar jos dalies praradimas yra tiesiogiai susijęs su apsikrėtimu ypač pavojinga užkrečiamąja liga nuo paciento arba aplinkos ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje (Įstatymo 33 straipsnio 3 dalis). Pagal Įstatymo 33 straipsnio 4 dalį, ar darbuotojo mirtis arba sveikatos ir darbingumo netekimas susiję su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergančiam pacientui ar darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje, nustatoma sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka.

Kompensacijų mokėjimo aprašo 11 punkte nustatyta, kad kompensacija ir draudimo išmoka mokama tik jei darbuotojo mirtis, sveikatos ir darbingumo netekimas yra susijęs su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams ar darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje. Ar darbuotojo mirtis, sveikatos ir darbingumo netekimas yra susiję su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams ar darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje, vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatytais požymiais ir tvarka nustato ir tai patvirtinančią pažymą išduoda Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos.

Kompensacijų mokėjimo aprašo 12 punkte įtvirtinti atvejai, kada atsisakoma mokėti kompensacijas ir draudimo išmokas, vienas iš jų – darbuotojo mirtis, sveikatos ir darbingumo netekimas nėra susiję su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams ar darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje (Kompensacijų

mokėjimo aprašo 12.1 papunktis). Pažymėtina, kad sprendimą mokėti ar nemokėti kompensaciją ir draudimo išmoką priima sveikatos apsaugos ministro įsakymu sudaryta komisija (Kompensacijų mokėjimo aprašo 14 punktas).

Nagrinėjamu atveju byloje neginčijamai nustatyta, jog A. V 2020 m. lapkričio 13 d. nustatyta COVID-19 ligos infekcija, o dėl sukeltų komplikacijų 2020 m. gruodžio 12 d. ji mirė. Iš bylos duomenų nustatyta, kad tiesioginė A. Vs mirties priežastis buvo būtent COVID-19 ligos sukeltos komplikacijos.

Šiuo atveju ginčas kilo dėl to, jog SAM ir NVSC konstatavo, kad D. Antonovičienės mirtis nėra susijusi su jos darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergančiam pacientui ar darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje.

Mirties susiejimo su darbu aprašo 1 punkte numatyta, kad darbuotojo mirties arba sveikatos ir darbingumo netekimo susiejimo su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams arba darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje nustatymo tvarkos aprašas reglamentuoja tvarką, pagal kurią nustatoma: 1.1. ar darbuotojo mirtis arba sveikatos ir darbingumo netekimas yra susiję su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams (mirtis arba sveikatos ir darbingumo netekimas yra tiesiogiai susiję su apsikrėtimu ypač pavojinga užkrečiamąja liga nuo paciento); 1.2. ar darbuotojo mirtis arba sveikatos ir darbingumo netekimas yra susiję su jo darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje (mirtis arba sveikatos ir darbingumo netekimas yra tiesiogiai susiję su apsikrėtimu ypač pavojinga užkrečiamąja liga nuo aplinkos ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje).

Mirties susiejimo su darbu aprašo 4 punkte išvardinti požymiai, patvirtinantys, kad darbuotojo mirtis arba sveikatos ir darbingumo netekimas susiję su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams: 4.1. darbuotojas užsikrėtė ypač pavojinga užkrečiamąja liga vykdydamas profesines funkcijas, kurias vykdant neišvengiamas (būtinąs) tiesioginis (nenuotolinis) kontaktas su pavojinga užkrečiamąja liga sergančiais pacientais (kuriems kontakto metu jau buvo patvirtinta ypač pavojinga užkrečiamoji liga) ir toks kontaktas buvo nustatytas; 4.2. atliekant epidemiologinį atvejo tyrimą nebuvo nustatyta, kad darbuotojas užsikrėtė bet kurioje kitoje ne su darbovieta susijusioje aplinkoje; 4.3. atliekant epidemiologinį atvejo tyrimą nebuvo nustatyta, kad darbuotojas užsikrėtė nuo kartu su juo darbovietėje dirbančio asmens; 4.4. darbovietėje darbuotojui buvo užtikrintos infekcijų kontrolės laikymosi sąlygos.

Pagal Mirties susiejimo su darbu aprašo 5 punktą, požymiai, patvirtinantys, kad darbuotojo mirtis arba sveikatos ir darbingumo netekimas susiję su jo darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje: 5.1. darbovietė, kurioje darbuotojas vykdė profesines funkcijas, buvo ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje; 5.2. darbuotojas tiesiogiai (ne nuotoliniu būdu) profesines funkcijas vykdė darbovietėje esančiame ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje; 5.3. darbuotojui ypač pavojinga užkrečiamoji liga buvo patvirtinta tuo laikotarpiu, kai darbovietėje buvo ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje; 5.4. darbuotojas tiesiogiai (ne nuotoliniu būdu) vykdydamas profesines funkcijas ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje turėjo kontaktą su užsikrėtusiu asmeniu (kuriam kontakto metu jau buvo patvirtinta ypač pavojinga užkrečiamoji liga) ir (ar) patyrė nuolatinę ir tiesioginę ekspoziciją su aerozoliais, ir (ar) turėjo sąlytį su kitais biologiniais pacientų, kuriems nustatyta ypač pavojinga užkrečiamoji liga, skysčiais, ir tokios darbuotojo darbo aplinkybės buvo nustatytos; 5.5. atliekant epidemiologinį atvejo tyrimą nebuvo nustatyta, kad darbuotojas užsikrėtė bet kurioje kitoje ne su darbovietėje esančiu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židiniu susijusioje aplinkoje; 5.6. darbovietėje esančiame pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje buvo užtikrintos visos infekcijų kontrolės laikymosi sąlygos.

Pagal Kompensacijų mokėjimo aprašo 7 punktą pripažįstama, kad darbuotojo mirtis arba sveikatos ir darbingumo netekimas susiję su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams, jeigu konstatuojamas visų Aprašo 4 punkto papunkčiuose išvardytų požymių buvimas, o pagal 8 punktą – pripažįstama, kad darbuotojo mirtis arba

sveikatos ir darbingumo netekimas susiję su jo darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje, jeigu konstatuojamas visų Aprašo 5 punkto papunkčiuose išvardytų požymių buvimas.

Teisėjų kolegija pažymi, kad 2021 m. balandžio 29 d. Sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-983 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2021 m. vasario 5 d. įsakymo Nr. V-230 „Dėl Komisijos sprendimui dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo priimti sudarymo, Komisijos darbo reglamento ir Darbuotojo mirties arba sveikatos ir darbingumo netekimo susiejimo su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams arba darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ iš esmės pakeisti požymiai, pagal kuriuos nustatoma, ar darbuotojo mirtis yra susijusi su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams, taip pat, ar mirtis yra susijusi su jo darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje, taip pat įvesta nauja didelės rizikos kontakto sąvoka.

Komisija ginčijamame Sprendime padarė išvadą, kad nors A. V ir dirbo ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje, tačiau NVSC pažymos 4.4 papunktyje nėra pagrįstų įrodymų, kad A V turėjo didelės rizikos kontaktą su ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje gydomu COVID-19 liga sergančiu pacientu ar patyrė nuolatinę ir tiesioginę ekspoziciją su aerozoliais, ir (ar) turėjo sąlytį su kitais biologiniais pacientų, kuriems nustatyta ypač pavojinga užkrečiamoji liga, skysčiais. Tokiu atveju nėra išpildyta Kompensacijų mokėjimo aprašo 5.4 papunktyje nurodyta būtina sąlyga, kad darbuotojas tiesiogiai (ne nuotoliniu būdu) vykdydamas profesines funkcijas ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje turėjo kontaktą su užsikrėtusiu asmeniu (kuriam kontakto metu jau buvo patvirtinta ypač pavojinga užkrečiamoji liga) ir toks kontaktas buvo didelės rizikos kontaktu ir (ar) patyrė nuolatinę ir tiesioginę ekspoziciją su aerozoliais, ir (ar) turėjo sąlytį su kitais biologiniais pacientų, kuriems nustatyta ypač pavojinga užkrečiamoji liga, skysčiais, ir tokios didelės rizikos kontakto darbuotojo darbo aplinkybės buvo nustatytos. Taip pat Komisija kitų Kompensacijų mokėjimo aprašo 12 punkte nurodytų aplinkybių, kada atsisakoma mokėti kompensaciją, nenustatė.

Iš bylos duomenų matyti, kad Ministerijoje 2021 m. kovo 5 d. gavus pareiškėjos prašymą dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo, kreiptasi į atitinkamas institucijas ir surinkti reikiami duomenys. Nors dar 2021 m. kovo 24 d. buvo gauta NVSC pažyma, tačiau ginčijamas Sprendimas priimtas tik 2021 m. birželio 11 d., t. y. jau po Ministro įsakymo pakeitimų, kuriais įvesta nauja didelės rizikos kontakto sąvoka.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, jog konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja, jog įvairius reikalavimus įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams, *inter alia*, kad teisės aktų galia yra nukreipta į ateitį, įstatymų ir kitų teisės aktų grįžtamoji galia neleidžiama (*lex retro non agit*), nebent teisės aktu būtų sušvelninama teisinių santykių subjekto padėtis ir kartu nebūtų pakenkiama kitiems teisinių santykių subjektams (žr. pvz., Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d., 2006 m. sausio 16 d., 2013 m. vasario 15 d. nutarimai). Įstatymai taikomi tiems faktams ir pasekmėms, kurios atsiranda po šių įstatymų įsigaliojimo (žr. pvz., Konstitucinio Teismo 2001 m. sausio 11 d., 2003 m. rugsėjo 30 d. nutarimus).

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – ir LVAT) taip pat ne kartą yra konstatavęs, jog *lex retro non agit* taisyklė yra svarbus teisės principas, susijęs su teisės aktų galiojimu laike, pagal kurį įstatymo ar kito teisės akto galia yra nukreipta į ateitį. Įstatymai yra taikomi tiems faktams ir pasekmėms, kurios atsiranda po šių įstatymų įsigaliojimo. Reikalavimas, kad paskelbti įstatymai galiotų į ateitį ir neturėtų grįžtamosios galios yra svarbi teisinio tikrumo prielaida, esminis teisės viešpatavimo, teisinės valstybės elementas, svarbus ir būtinas veiksnys užtikrinant teisės, įstatymų, teisinės tvarkos stabilumą ir tvirtumą, teisinių santykių subjektų teises, pasitikėjimą valstybėje priimtais teisės aktais. Pagal bendrą taisyklę administracinės teisės norma (norminis teisės aktas) taikoma tik tiems administraciniais teisiniams santykiams, kurie susiklosto (atsiranda) po jo įsigaliojimo ir iki normos galiojimo pabaigos, išskyrus kai kurias išimtis (kai norma (norminis teisės aktas) galioja atgal) (LVAT

2012 m. rugpjūčio 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A662-2628/2012; LVAT 2021 m. gegužės 3 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I-8-822/2021).

Todėl sutiktina su pareiškėju, jog Komisija, priimdama ginčijamą Sprendimą, nepagrįstai rėmėsi Mirties susiejimo su darbu aprašo redakcija, kuri įsigaliojo tik nuo 2021 m. balandžio. Kadangi jo prašymas dėl Kompensacijos mokėjimo buvo gautas 2021 m. kovo 9 d., todėl Komisija, priimdama Sprendimą, turėjo vadovautis tuo teisiniu reglamentavimu, kuris galiojo prašymo padavimo dieną.

Ginčo santykiams taikomo Įstatymo nuostatos nenumato didelės rizikos sąvokos. Ši sąvoka, kaip minėta, yra apibrėžta tik 2021 m. balandžio 29 d. Sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-983 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2021 m. vasario 5 d. įsakymo Nr. V-230 „Dėl Komisijos sprendimui dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo priimti sudarymo, Komisijos darbo reglamento ir Darbuotojo mirties arba sveikatos ir darbingumo netekimo susiejimo su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams arba darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“, kuriuo įvedus naują didelės rizikos kontakto sąvoką iš esmės buvo pakeisti požymiai, pagal kuriuos nustatoma, ar darbuotojo mirtis yra susijusi su jo darbu teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergantiems pacientams, taip pat, ar mirtis yra susijusi su jo darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje.

Pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro patvirtintos Komisijos sprendimui dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo priimti darbo reglamento 15 punktą, Reglamento 17.1 papunktyje nurodytą sprendimą Komisija priima atsižvelgdama į Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Komisijai pagal Aprašo 11 punktą pateiktą pažymą ir atsižvelgdama į kitų valstybės ir savivaldybių įstaigų ir institucijų pateiktą medžiagą (informaciją).

Įvertinus bylos duomenis, nustatyta, kad Komisija, priimdama Sprendimą, nesivadovavo NVSC pateikta pažyma, kurioje konstatuota, jog A. V, atlikdama aptarnaujančio personalo funkcijas, turėjo tiesioginį kontaktą su pacientais, kuriems nustatyta ypač pavojinga užkrečiamoji liga, bei jų biologiniais skysčiais.

Iš byloje pateiktų duomenų nustatyta, kad A. V nuo 2020 m. spalio 26 d. iki 2020 m. lapkričio dirbo Šilalės rajono ligoninės COVID-19 liga sergančiųjų skyriuje, ūkio reikalų tvarkytoja. Viena iš pagrindinių A. Vs darbo funkcijų buvo darbas su infekuotų pacientų skalbiniais, į jos pareigas įėjo tiesioginis kontaktas su pacientais, kuriems nustatyta ypač pavojinga užkrečiamoji liga.

Pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2021 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. V-983 pakeistą Mirties susiejimo su darbu aprašo 2 punktą didelė rizika užsikrėsti (artimas kontaktas) apibrėžiama taip, kaip ji apibrėžiama 2020 m. balandžio 8 d. Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro (angl. *European centre for disease prevention and control*) techninėje ataskaitoje (antra atnaujinta ataskaita) „Sąlytį turėjusių asmenų išaiškinimas. Asmenų, įskaitant sveikatos priežiūros darbuotojus, kurie turėjo sąlytį su COVID-19 užsikrėtusiais asmenimis, valdymas siekiant apsaugoti visuomenės sveikatą Europos Sąjungoje“, kurį atsakovė pati pateikė į bylą, didelė rizika yra siejama su asmens bendravimu daugiau nei 15 minučių ir mažesniu nei dviejų metrų atstumu su COVID-19 sergančiu asmeniu, taip pat daugiau kaip 15 minučių buvimu uždaroje patalpoje ir pan.

Teismas pažymi, jog NVC pateiktoje pažymoje konstatuota, kad epidemiologinio tyrimo metu A. V teigė naudojusi asmens apsaugos priemones, tačiau turėjo ilgesnį nei 15 min. kontaktą su sergančiais pacientais. Todėl darytina išvada, kad A. V, atlikdama savo darbo funkcijas, tiesioginiai kontaktuojant su COVID-19 sergančiais asmenimis, užsikrėtė šia sparčiai plintančia užkrečiamąja liga.

Pažymėtina, kad Komisija, priimdama Sprendimą, NVSC pateiktoje pažymoje esančius duomenis, kurie konstatuoja tiesioginį kontaktą su COVID-19 sergančiais pacientais, taip pat A. Vs teiginį dėl ilgesnio nei 15 min. kontakto su sparčiai plintančia užkrečiamąja liga, nevertino kaip esminių duomenų. Užuo to, Komisija iškėlė perteklinius kriterijus, kurie prieštarauja tuo metu galiojančioms teisės normoms.

Apibendrinant tai, kas išdėstyta, teismas konstatuoja, kad Sprendimas neteisėtas, nes priimtas remiantis Kompensacijų mokėjimo aprašo redakcija, įsigaliojusia tik 2021 m. balandžio 30 d., remiantis griežtesnėmis sąlygomis nei numato Įstatymas. Be to, nustatyti tam tikri prieštaravimai vertinant ginčui reikšmingas aplinkybes. Įvertinus tai, skundžiamas Sprendimas naikintinas (Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 91 straipsnio 1 dalies 3 punktas).

Panaikinus Sprendimą, pareiškėjas teismo prašo įpareigoti SAM iš naujo išnagrinėti 2021 m. kovo 4 d. prašymą dėl kompensacijos skyrimo, todėl, atsižvelgiant į aukščiau išdėstytas aplinkybes, šis pareiškėjo skundo reikalavimas taip pat tenkintinas.

Konstatuotina, kad skundas tenkintinas visiškai (ABTĮ 88 straipsnio 2 punktas).

ABTĮ 40 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad proceso šalis, kurios naudai priimtas sprendimas, turi teisę gauti iš kitos šalies savo išlaidų atlyginimą.

Pareiškėjo skundą patenkinus, jis įgijo teisę į patirtų išlaidų atlyginimą iš atsakovės.

Byloje esantys rašytiniai įrodymai patvirtina, jog pareiškėjo atstovas į VMI sąskaitą sumokėjo 23 Eur žyminį mokesį. Teismas, vertindamas pateiktų bylinėjimosi išlaidų pagrįstumą, nurodo, kad pareiškėjas jas pagrindė, t. y. sumokėto žyminio mokesčio faktą, todėl jis priteistinas iš atsakovės.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 40 straipsniu, 85–87 straipsniais, 88 straipsnio 2 punktu, 132 straipsnio 1 dalimi, 133 straipsniu, teisėjų kolegija

n u s p r e n d ž i a:

Pareiškėjo VV patikslintą skundą patenkinti.

Panaikinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Komisijos sprendimui dėl kompensacijos ir (ar) draudimo išmokos mokėjimo priimti 2021 m. birželio 11 d. tyrimo protokolą Nr. (1.1.63E)-GSP-13 ir įpareigoti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministeriją iš naujo išnagrinėti V V 2021 m. kovo 4 d. prašymą dėl kompensacijos skyrimo.

Priteisti iš atsakovės Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 23 (dvidešimt tris eurus) Eur bylinėjimosi išlaidų pareiškėjo V V naudai.

Sprendimas per 30 (trisdešimt) kalendorinių dienų nuo jo paskelbimo dienos gali būti skundžiamas apeliacine tvarka Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, skundą paduodant per Vilniaus apygardos administracinį teismą.

Teisėjai

Rūta Miliuvienė

Henrikas Sadauskas

Indrė Žvaigždinienė